

Izjava o varnosti z oceno tveganja

Izjava o varnosti z oceno tveganja je osnovni interni akt podjetja s področja varnosti in zdravja pri delu!

Zakonodajne zahteve:

- izdelati in sprejeti jo mora vsak delodajalec,
- z njo delodajalec določi **način in ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu**,
- izjava o varnosti temelji **na oceni tveganja za nastanek poškodb in zdravstvenih okvar** v okolju, v katerem se izvaja delo,
- izjavo o varnosti je potrebno dopolnjevati ob vsaki novi nevarnosti in spremembi ravni tveganja.

Prepoznavanje nevarnosti in ocenjevanje tveganja je izvedeno v dokumentu "**Izjava o varnosti z oceno tveganja**".

A) IZJAVA O VARNOSTI

Izjava o varnosti je listina, s katero delodajalec pisno izjavi, da izvaja vse ukrepe za zagotovitev varnosti in zdravja pri delu, glede preprečevanja nevarnosti in tveganja pri delu, obveščanja in usposabljanja delavcev, dajanja navodil, ustrezne organiziranosti ter zagotavljanja potrebnih materialnih sredstev v ta namen.

Primer Izjave o varnosti:

Ime podjetja:

IZJAVA O VARNOSTI

v skladu s 17. členom Zakona o varnosti in zdravju pri delu ter

2. členom Pravilnika o načinu izdelave izjave o varnosti z oceno tveganja

Izjavljamo, da izvajamo vse ukrepe za zagotovitev varnosti in zdravja pri delu,

glede preprečevanja nevarnosti in tveganja pri delu, obveščanja in

usposabljanja delavcev, dajanja navodil, ustrezne organiziranosti ter,

da zagotavljamo potrebna materialna sredstva v ta namen.

Prav tako bomo, ob vsaki novi nevarnosti in spremembi ravni tveganja,

izdelano oceno tveganja ustrezno dopolnjevali.

Kraj _____, dne: _____

Direktor

Podpis

B) OCENA TVEGANJA

Ocena tveganja je sestavni del izjave o varnosti.

Postopen pristop k oceni tveganja

- Kako izvesti oceno tveganja
  1. korak – prepoznavanje nevarnosti in ogroženih oseb
  2. korak – ocenjevanje in prednostno razvrščanje tveganj
  3. korak – odločitev o preventivnem ukrepanju
  4. korak – ukrepanje
  5. korak – spremljanje in posodabljanje

Prepoznavanje nevarnosti in ocena tveganja

Nevarnost je okoliščina ali stanje, ki lahko ogrozi ali poškoduje delavca oziroma okvari njegovo zdravje. Nevarnost lahko prepoznamo:

- **na delovnem mestu** - delovno mesto je prostor, ki je namenjen za izvajanje dela in se nahaja v zgradbah delodajalca kot tudi na začasnih ali premičnih deloviščih do katerih ima delavec dostop v času svoje zaposlitve in je pod neposrednim ali posrednim nadzorstvom delodajalca.
- **v delovnem okolju**, v katerem se izvaja delo in vključuje delovna mesta, delovne razmere, delovne postopke, socialne odnose in druge vplive zunanjega okolja.

Nevarnost lahko povzroči:

- **sredstvo za delo** (objekt namenjen za delovne in pomožne prostore, delovna oprema, sredstvo in osebna varovalna oprema, snovi in pripravki, drugo sredstvo, ki se uporablja v delovnem procesu ali je kakorkoli povezano z delovnim procesom),
- **delovna oprema** - vsak stroj ali naprava, aparat, orodje in druga oprema, ki se uporablja pri delu,
- **nevarna snov** - snov, ki lahko zaradi fizikalnih, kemijskih in bioloških škodljivosti povzroči poškodbe ali zdravstvene okvare in je glede na posebne lastnosti opredeljena kot nevarna v posebnih predpisih
- in **druge vrste nevarnosti**, ki obstajajo pri delu na delovnem mestu in so lahko povezane z različnimi dejavniki.

Oceno tveganja je potrebno dopolniti in popraviti v primeru:

- ko obstoječi preventivni ukrepi varovanja niso zadostni oziroma niso več ustrezni,
- ko je ocenjevanje temeljilo na podatkih, ki niso več veljavni,

Ocenjevanje tveganja obsega:

- opredelitev **nevarnosti**,
- opredelitev **delovnih mest in delavcev**, ki so izpostavljeni tveganju,
- ocenitev **ravni oziroma stopnje tveganja**,
- določitev **potrebnih ukrepov za preprečevanje tveganja oz. zmanjševanja tveganja**,
- revizijo v primeru sprememb tehnoloških postopkov in ob uvajanju novih tehnologij.

Dejavnike nevarnosti se dopolnjuje ob vsaki novo ugotovljeni nevarnosti in spremembi ravni tveganja.

Priporočljivo je, da pri izdelavi Ocene tveganja, sodeluje čimveč zaposlenih, kot npr. **strokovna služba za varnost in zdravje pri delu (notranja ali zunanja), kadrovik,**

zdravnik medicine dela, delodajalec, neposredni vodje, morebitni predstavniki sindikata in sveta delavcev ter ne nazadnje zaposleni sami!

Največ podatkov oziroma informacij, ki jih potrebujemo za izdelavo Ocene tveganja je na voljo prav pri strokovnemu delavcu za varnost in zdravje pri delu (varnostnemu inženirju) ter v kadrovski službi (kadroviku)!

Ocena delovnih mest in delavcev, ki so izpostavljeni tveganju obsega:

- podatke o **področju ocenjevanja tveganja** (delovno mesto, delovno okolje, organizacijska enota),
- podatke o **število delavcev** na področju, za katerega se izvaja ocenjevanje tveganja,
- **opis tehnoloških postopkov** v vseh delovnih enotah, vključno z notranjim transportom in vzdrževanjem.

Ocenjevanje tveganja je kombinacija naslednjih elementov:

1. POGOSTOST opredeljuje, koliko časa je delavec izpostavljen določeni nevarnosti (polovico delovnega časa, ves delovni čas,...)

2. VERJETNOST NASTANKA poškodbe ali bolezni v zvezi z delom (če se je nevarnost že pojavila v škodnem dogodku, se večkrat ponovi,...)

3. RESNOST (če prihaja do poškodb, ki privedejo do kratkotrajne odsotnosti, daljše odsotnosti z dela, trajne delovne nesposobnosti, število ponesrečencev,...)

C) SEZNAM DEJAVNIKOV NEVARNOSTI, KI JIH LAHKO PREPOZNAVO V PRVEM KORAKU IZDELAVE OCENE TVEGANJA:

1. mehanski dejavniki v zvezi z uporabo delovne opreme:

- a. nepravilno ali pomanjkljivo varovanje vrtljivih oziroma gibljivih delov, ki so vključeni v delovni proces drobljenja, obrezovanja, zbadanja, udarjanja oziroma vleke,
- b. prosto gibanje delov ali materiala (padanje, kotaljenje, drsenje, prevračanje, razletavanje, nihanje, razsutje...), ki ogroža delavce,
- c. premiki delov delovne opreme, premikanje vozil,
- d. nevarnosti poklopa, zaklopa, zagrabitve;

2. dejavniki v zvezi z načinom dela in razporeditvijo delovnih mest:

- a. nevarne površine (ostri robovi, koti, konice, hrapave površine, štrleči deli...),
- b. opravljanje dela na višini,
- c. omejen prostor (npr. če mora nekdo delati med dvema fiksiranima deloma, ki sta preveč skupaj),
- d. možnost spotikov, zdrsov in padcev (npr. vlažne ali zaradi drugih razlogov spolzke površine, neravne talne površine),
- e. stabilnost na delovnem mestu,
- f. vpliv uporabe osebne varovalne opreme (oviranje) na delo,
- g. metode in tehnike dela (hoja po stopnicah gor/dol, dvigovanje rok nad višino ramena, prisilna drža,...),
- h. vstopanje in delo v zaprtih prostorih;

3. dejavniki v zvezi z električno energijo:

- a. neposredni dotik; nezavarovani deli pod napetostjo (neizolirani prosti vodi, tokovni odjemniki...),
- b. neposredni dotik; zavarovani deli pod napetostjo (transformatorske postaje, VN celice, kompenzacijske naprave, elektroomarice, elektroinštalacije...),

- c. posredni dotik (oprema, vezana na električno energijo npr. stroji, oprema, naprave, prenosno orodje...),
  - d. statična elektrika,
  - e. udar strele,
  - f. obločni plamen (kratek stik);
- 4. dejavniki v zvezi z nevarnimi snovmi:**
- a. vdihavanje, uživanje zdravju nevarnih snovi oziroma njihov prodor v telo skozi kožo,
  - b. uporaba vnetljivih in eksplozivnih snovi (plini, nafta, benzin,...)
  - c. pomanjkanje kisika – zadušitev (ogljikov monoksid, ogljikov dioksid, dušik, žveplovodik,...)
  - d. prisotnost snovi z lastnostjo razjedanja (KISLINE: žveplova, borova, mlečna,...LUGI: kalijev, natrijev, amonijev,...),
  - e. reaktivne/nestabilne snovi,
  - f. prisotnost senzibilizatorjev (preobčutljivost na določeno snov),
  - g. požar ali eksplozija (smodnik, aluminijev prah, jeklenka plina);
- 5. fizikalni dejavniki:**
- a. izpostavljanje ionizirnim in neionizirnim sevanjem,
  - b. izpostavljanje laserskim žarkom,
  - c. izpostavljanje hrupu, ultrazvoku,
  - d. izpostavljanje mehanskim vibracijam,
  - e. izpostavljanje snovem z visoko temperaturo,
  - f. izpostavljanje snovem z nizko temperaturo,
  - g. prisotnost snovi pod tlakom (stisnjen zrak, para, tekočine);
- 6. biološki dejavniki:**
- a. tveganje infekcije pri manipuliranju z biološkimi dejavniki in nenamerno izpostavljanje mikroorganizmom,
  - b. prisotnost alergenov (kadmij, krom, nikelj,);
- 7. dejavniki v zvezi z ekološkimi razmerami:**
- a. neustrezna oziroma neprimerna razsvetljava,
  - b. neprimerna temperatura/vlaga/ ventilacija,
  - c. prisotnost snovi, ki onesnažujejo (prah, saje,...);
- 8. dejavniki v zvezi z razmerjem delavca do delovnega mesta:**
- a. odvisnost od navodil, ko se menjavajo pogoji dela,
  - b. vpliv pričakovanih odstopanj delovnih postopkov,
  - c. ustreznost osebne varovalne opreme,
  - d. nizka motivacija za »varno« delo,
  - e. ergonomski dejavniki, prilagoditev delovnega mesta delavcu;
  - f. spreminjajoča se delovna mesta
- 9. psihološki dejavniki:**
- a. značilnosti dela (intenzivnost, monotonija),
  - b. prostorska zasnova delovnega mesta (klavstrofobija, osamljenost),
  - c. konfliktni odnosi,
  - d. sodelovanje pri odločanju,
  - e. način reagiranja v primeru sile / alarma;
- 10. dejavniki v zvezi z organizacijo dela:**
- a. dejavniki, na katere vpliva delovni proces (npr. ponovljivost, sistem izmen, nočno delo),

- b. učinkovitost sistema vodenja in pravilne priprave za organiziranje, načrtovanje, spremljanje in kontrolo postopkov varovanja zdravja in varnosti pri delu,
- c. vzdrževanje opreme, vključno z varnostno opremo,
- d. pripravljenost v primeru sile / alarma;

11. psihosocialni dejavniki:

- a. Stres na delovnem mestu
- b. Izgorevanje na delovnem mestu (preobsežno delo, opravljanje več del hkrati na lokacijsko oddaljenih mestih, previsoke zahteve s strani delodajalca,...)
- c. Izostajanje (absentizem) z delovnega mesta
- d. Zmanjšanje produktivnosti (prezentizem) na delovnem mestu
- e. Fluktuacija na delovnem mestu
- f. Usklajevanje poklicnega in družinskega življenja

12. ostali dejavniki:

- a. tveganja, ki jih povzročajo druge osebe (npr. nasilje nad prodajnim osebjem, delo za okenci pri poslovanju s strankami, delo revizorjev, inšpektorjev, policistov),
- b. delo z živalmi,
- c. delo v atmosferi z nizkim ali visokim tlakom,
- d. neugodni vremenski pogoji,
- e. popolnost programske opreme (roboti, CNC stroji,...),
- f. delo v bližini vode ali pod vodno gladino,
- g. spreminjajoča se delovna mesta.

Viri:

Uradni list RS, št.30/2000 1403 Pravilnik o načinu izdelave izjave o varnosti z oceno tveganja

ANALIZA STANJA PSIHOSOCIALNIH TVEGANJ NA DELOVNIH MESTIH V MIKRO, MALIH IN SREDNJE VELIKIH PODJETJIH Zaključno poročilo Izvajalec: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče Koper